

ภูมิอากาศจังหวัดสกลนคร

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสกลนครตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทยอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 172 เมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 9,605.8 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6 ล้านไร่ และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 647 กิโลเมตร ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดหนองคาย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดมุกดาหาร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดนครพนม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดอุดรธานี

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดสกลนครเป็นที่ราบสูงล้อมรอบด้วยภูเขาและป่าไม้ โดยพื้นที่ทางตอนเหนือของจังหวัดเป็นที่ราบสูงมีป่าไม้ ส่วนทางตอนใต้เป็นที่ราบสูงเชิงเขา ได้แก่ที่ราบสูงบนเทือกเขาภูพานและที่ราบระหว่างหุบเขา ซึ่งมีลำห้วยที่เกิดจากภูเขาหลายแห่ง มีป่าไม้และทุ่งหญ้าที่เหมาะสมแก่การเลี้ยงสัตว์ สำหรับทางตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบต่ำซึ่งเหมาะแก่การเพาะปลูก โดยเฉพาะบริเวณอำเภอเมืองซึ่งมีบึงหนองหารที่ใหญ่เป็นอันดับสามของประเทศเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัด

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดสกลนคร ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล ซึ่ง 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทยตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย ทำให้จังหวัดอุบลราชธานีมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม) ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดสกลนคร พิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทยและบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งเป็นมวลอากาศเย็นจะแผ่ลงปกคลุมประเทศไทยในช่วงดังกล่าว ทำให้จังหวัดสกลนครมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป เดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นที่มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย ประกอบกับในช่วงดังกล่าวร่อง

ความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี แต่อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่ให้มีฝนตกชุกแล้วยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

อุณหภูมิ

เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสกลนครส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงและมีเทือกเขาสลับซับซ้อน ทำให้อากาศค่อนข้างหนาวเย็นมากในช่วงฤดูหนาว และในช่วงฤดูร้อนอากาศค่อนข้างร้อนอบอ้าว โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 26.2 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.0 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 31.7 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี ซึ่งเคยวัดอุณหภูมิสูงที่สุดได้ 42.3 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2526 (ที่สถานีตรวจอากาศเกษตรสกลนคร) ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนมกราคมวัดอุณหภูมิต่ำสุดได้ -1.4 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2517 (ที่สถานีตรวจอากาศเกษตรสกลนคร)

ฝน

โดยทั่วไปปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดสกลนครอยู่ระหว่าง 1300 - 2000 มิลลิเมตร โดยพื้นที่ทางตอนเหนือต่อเนื่องถึงพื้นที่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดเป็นบริเวณที่มีฝนตกชุกโดยเฉพาะพื้นที่ทางด้านตะวันออกของจังหวัด ส่วนพื้นที่ทางตอนใต้ต่อเนื่องถึงพื้นที่ทางด้านตะวันตกของจังหวัดเป็นบริเวณที่มีฝนน้อย ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดสกลนคร 1645.0 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย 131.5 วัน โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปี ปริมาณฝนมากที่สุดใน 24 ชั่วโมง วัดได้ 457.1 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2517

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านหรือเข้าสู่จังหวัดสกลนคร มีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก โดยเคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนาม กัมพูชาและลาวก่อนจะเข้าสู่ประเทศไทย ทำให้พายุหมุนเขตร้อนอ่อนกำลังเป็นพายุดีเปรสชันเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก แต่ยังคงทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากจนก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ สำหรับช่วงเวลาที่พายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวผ่านจังหวัดนี้ เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปจนถึงเดือนพฤศจิกายน โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมและกันยายนเป็นช่วงที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ได้มากที่สุด

จากสถิติที่บันทึกตั้งแต่ปี 2494-2556 พบว่า พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านจังหวัดสกลนครมีทั้งหมด 27 ลูก ส่วนใหญ่มีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชัน โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนพฤษภาคม 1 ลูก (2532) เดือนมิถุนายน 3 ลูก (2515, 2526, 2527) เดือนกรกฎาคม 1 ลูก (2514) เดือนสิงหาคม 7 ลูก (2501, 2508, 2511, 2513, 2521, 2522, 2536) เดือนกันยายน 7 ลูก (2508, 2513, 2514, 2518, 2520, 2523, 2535) และเดือนตุลาคม 4 ลูก (2495, 2507(2), 2528) และเดือนพฤศจิกายน 1 ลูก (2509) สำหรับพายุที่เคลื่อนตัวผ่านในขณะที่มีกำลังแรงเป็นพายุโซนร้อนมีจำนวน 3 ลูก โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนสิงหาคม 2 ลูก (2512, 2534) และเดือนกันยายน 1 ลูก (2507)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดสกลนคร

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้รวบรวมจากผลการตรวจอากาศของสถานีตรวจอากาศ สกลนคร (ประมาณละติจูด $17^{\circ} 09'$ เหนือ ลองจิจูด $104^{\circ} 08'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 171 เมตร) ได้ทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาต่างๆ วันละ 8 เวลา คือ 0100, 0400, 0700, 1000, 1300, 1600, 1900 และ 2200 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติในรอบ 30 ปี ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลต่างๆ ได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีตรวจอากาศสกลนคร ตั้งเลขที่ 1351 หมู่ที่ 14 ถนนหน้าศูนย์ราชการ ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000

สถานีตรวจอากาศเกษตรสกลนคร ตั้งอยู่ที่ ตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย

หมายถึงค่าเฉลี่ยคาบ 30 ปี (ระหว่าง พ.ศ.2524-2553)

ค่าที่เป็นที่สุด

“ ค่าสถิติตั้งแต่ พ.ศ.2494 – 2556

ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
พฤษภาคม 2556